

Kostnader för skolväsendet och annan pedagogisk verksamhet 2018

Sammanfattning

- År 2018 uppgick den totala kostnaden för förskola, fritidshem, annan pedagogisk verksamhet, skola och kommunal vuxenutbildning till 291,3 miljarder kronor. Jämfört med 2017 har kostnaden ökat med cirka 9,6 miljarder kronor i fasta priser vilket är en ökning med 3,4 procent.
- Av samtliga skolformer står grundskolan för den största kostnaden och förskolan för den näst största. År 2018 kostade grundskolan 121,8 miljarder kronor och förskolan närmare 78,7 miljarder kronor.
- Kostnaden för grundskolan och förskolan har ökat med 4,2 procent respektive 2,9 procent mellan 2017 och 2018. Antalet inskrivna barn i förskolan har under samma period ökat med 1,5 procent och antalet elever i grundskolan med 1,8 procent. Antalet heltidstjänster i förskolan har under perioden ökat med 1,1 procent och antalet lärare i grundskolan, uttryckt i heltidstjänster, har ökat med 1,6 procent.
- Av alla barn i förskolan var 20 procent inskrivna i en fristående förskola år 2018. Den kommunala ersättningen till fristående förskolor har över tid ökat och uppgick år 2018 till 138 900 kronor per inskrivet barn. Kommunernas kostnader för egna förskolor uppgick till 154 500 per inskrivet barn.
- År 2018 gick cirka 15 procent av alla elever i grundskolan i en fristående grundskola. År 2018 var kostnaden per elev i genomsnitt 104 600 kronor i fristående grundskolor och 113 500 kronor i kommunala grundskolor. Jämfört med år 2017 ligger kostnadsökningen per elev något högre för fristående grundskolor, 3,4 procent, än för kommunala grundskolor, 1,7 procent.
- Gymnasieskolan kostade 43,8 miljarder kronor år 2018 vilket innebär en kostnadsökning på 2,9 procent i fasta priser sedan 2017. Antalet elever i gymnasieskolan har under samma period ökat med 1,3 procent medan antalet lärare, mätt i heltidstjänster, ligger på ungefär samma nivå.
- Huvuddelen av landets gymnasieutbildningar anordnas av kommunala huvudmän. År 2018 stod dessa för 75 procent (motsvarande 31,8 miljarder kronor) av den totala kostnaden för gymnasieskolan. Fristående gymnasieskolor kostade sammanlagt närmare 10,2 miljarder kronor, vilket motsvarar 24 procent av den totala kostnaden för gymnasieskolan.

Inledning

I den här promemorian beskriver vi statistiken över skolväsendets kostnader för kalenderåret 2018. Vi redovisar bland annat kostnader totalt, kostnad per barn eller elev, kostnad per kostnadsslag t.ex. lokalkostnader och undervisningskostnader. Sedan 2010 ansvarar Statistiska centralbyrån (SCB) för insamling och publicering av uppgifter om kostnader för förskola, fritidshem, annan pedagogisk verksamhet, skola och vuxenutbildning¹ där kommunen är huvudman. Motsvarande uppgifter för enskilda huvudmän samlas också in av SCB på uppdrag av Skolverket. Skolverket ansvarar för publicering av dessa samt de totala kostnaderna för skolväsendet och annan pedagogisk verksamhet.

I promemorian gör vi jämförelser av kostnader över tid. När man studerar kostnadsförändringen för en verksamhet över tid bör man ta hänsyn till prisutvecklingen för att göra tidigare årskostnader jämförbara med de kostnader som finns idag. Här används konsumentprisindex (KPI) för att justera kronans värde för inflationsförändringar. Den allmänna prisnivån i samhället har förändrats mellan år 2017 och år 2018, och kostnadsuppgifterna för 2017 har följaktligen räknats om till fasta priser i redovisningen.

Rapporten inleds med ett avsnitt som sammanfattar de totala kostnaderna i samtliga verksamheter, följt av en mer utförlig beskrivning av kostnadsstatistiken för de tre största skolformerna: förskolan, grundskolan och gymnasieskolan. I bilaga 1 görs en jämförelse i fasta priser för åren 2018 och 2017 för samtliga skolformer, fritidshem m.m. i totala kostnader och kostnader per barn/elev.

¹ Inklusive svenska för invandrare.

Totala kostnader för skolväsendet och annan pedagogisk verksamhet 2018

Under verksamhetsåret 2018 uppgick den totala kostnaden för förskola, fritidshem, annan pedagogisk verksamhet, skola och kommunal vuxenutbildning till 291,3 miljarder kronor. I jämförelse med 2017 har kostnaden ökat med cirka 9,6 miljarder kronor i fasta priser, en ökning motsvarande 3,4 procent. Det totala antalet barn och elever har under samma period ökat med 1,7 procent. Av de 9,6 miljarder kronor som utgör kostnadsökningen har lite mer än hälften, 51 procent, avsett grundskolan, och 23 procent har avsett förskolan.

Andel av den kommunala sektorn²

En stor del av den kommunala sektorns verksamhet utgörs av förskola, annan pedagogisk verksamhet, fritidshem, skola och kommunal vuxenutbildning. Dessa verksamheter motsvarade 43 procent av kommunernas skattefinansierade verksamhet som år 2018 uppgick till 682 miljarder kronor. Av kommunernas totala kostnader svarade fritidshem och annan pedagogisk verksamhet för drygt 3 procent medan andelen för förskola, skola och kommunal vuxenutbildning uppgick till närmare 40 procent. I dessa kostnader ingår även ersättningar till andra utbildningsanordnare och till enskilda huvudmän.

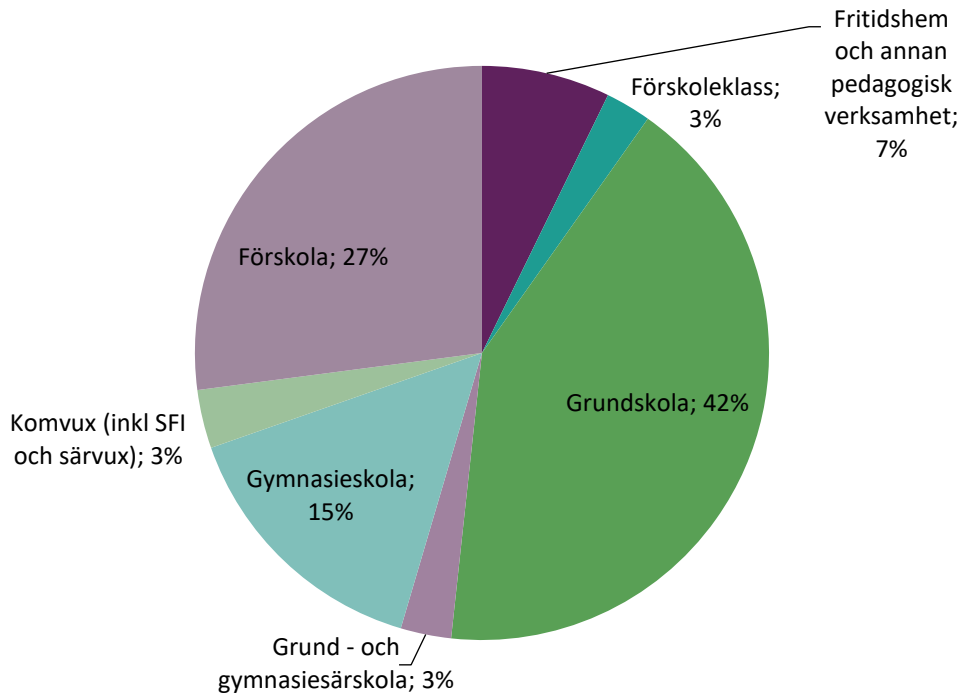
Kostnader för skolväsendet och annan pedagogisk verksamhet

År 2018 kostade grundskolan 121,8 miljarder kronor och förskolan närmare 78,7 miljarder kronor. Tillsammans motsvarar detta 69 procent av den totala kostnaden för skolväsendet och annan pedagogisk verksamhet. Gymnasieskolan kostade 43,8 miljarder kronor vilket motsvarar 15 procent av den totala kostnaden. Den kommunala vuxenutbildningen³ står för drygt 3 procent (9,6 miljarder), grund- och gymnasiesärskolan för nästan 3 procent (8,3 miljarder) och förskoleklass för 2,6 procent (7,5 miljarder). I diagram 1 framgår fördelningen av de totala kostnaderna mellan de olika skolformerna, fritidshem m.m.

² Uppgifterna som redovisas i detta avsnitt är från kommunernas kostnadsredovisning (RS) som samlas in och publiceras av Statistiska centralbyrån.

³ Inklusivt kommunal vuxenutbildning (5 579 442 tkr), särskild utbildning för vuxna (288 300 tkr) och svenska för invandrare (3 713 984 tkr).

Diagram 1. Fördelning av den totala kostnaden mellan olika skolformer, fritidshem och annan pedagogisk verksamhet år 2018 (291 miljarder kronor)

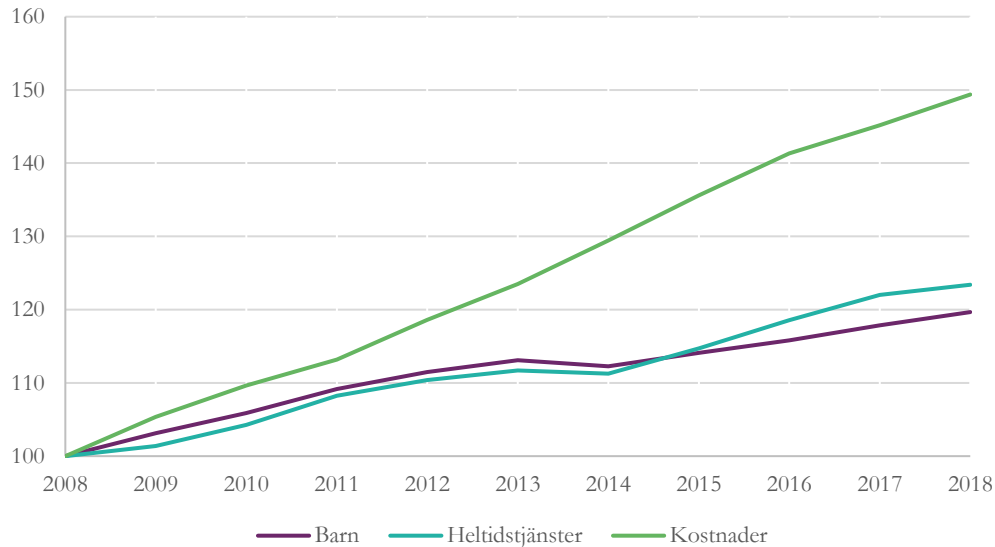

Förskolan

Den totala kostnaden för förskolan år 2018 var närmare 78,7 miljarder kronor vilket motsvarar en kostnadsökning på 2,9 procent jämfört med året innan. Kostnaden per inskrivet barn uppgick till 153 200 kronor vilket är 1,2 procent högre än föregående år.

Diagram 2 visar att den totala kostnaden för förskolan har ökat successivt under den senaste tioårsperioden. Sedan 2008 har kostnaderna ökat med nästan 50 procent. Antalet barn har under samma period ökat med 20 procent och personalen, räknat i antal heltidstjänster, med 23 procent.

Diagram 2. Total kostnad, antal inskrivna barn i förskola samt antal heltidstjänster 2008-2018 (index där år 2008=100, fasta priser)

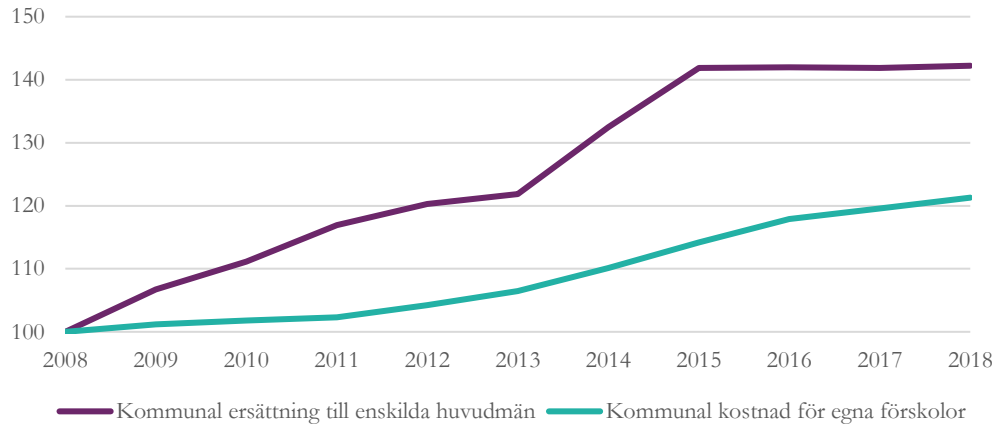
Nästan 518 000 barn var inskrivna i förskolan hösten 2018. Det är närmare 8 000 fler barn jämfört med året innan, motsvarande en ökning på 1,5 procent. Även personalen i förskolan, uttryckt i heltidstjänster, har ökat med 1,1 procent och uppgick år 2018 till motsvarande 101 300 heltidstjänster.

Kommunal ersättning till fristående förskolor

Av alla barn i förskolan var omkring 20 procent inskrivna i en fristående förskola år 2018 och så har det sett ut under de senaste åren. Kostnaderna för fristående och kommunala förskolor är inte direkt jämförbara. För fristående förskolor finns det endast uppgifter om kommunal ersättning till verksamheten, inte om den totala kostnaden. Fristående förskolor finansierar sin verksamhet delvis med kommunala bidrag, och ibland även med avgifter och oavlönade arbetsinsatser från föräldrar.

År 2018 uppgick kommunernas kostnader för egna förskolor till 154 500 kronor per inskrivet barn. Den kommunala ersättningen till fristående förskolor motsvarade 138 900 kronor per inskrivet barn år 2018. Under den senaste tioårsperioden har kostnaderna per inskrivet barn i kommunala förskolor ökat med 21 procent (se diagram 3) medan den kommunala ersättningen per inskrivet barn till fristående förskolor har ökat med dubbelt så mycket, 42 procent.

Diagram 3. Kostnad per inskrivet barn i kommunal förskola och kommunal ersättning till förskolor i enskild regi 2008–2018 (index där år 2008=100, fasta priser)

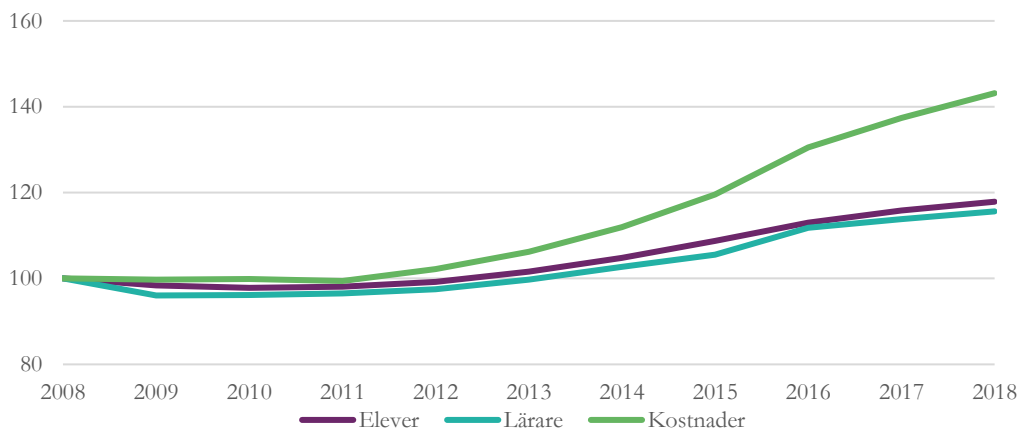

Grundskolan

År 2018 uppgick den totala kostnaden för grundskolan till 121,8 miljarder kronor⁴. I fasta priser motsvarar det en ökning med 4,2 procent jämfört med föregående år. Antalet elever i grundskolan har samtidigt ökat med 1,8 procent och även antalet lärare med 1,6 procent, som år 2018 uppgick till totalt 88 193 heltidstjänster. Merparten av den totala kostnaden år 2018 avsåg kommunal grundskola, drygt 101,8 miljarder kronor. För fristående grundskolor var kostnaden närmare 16,7 miljarder kronor, vilket motsvarar 13,7 procent av den totala kostnaden för grundskolan.

Under de senaste tio åren har kostnaderna för grundskolan ökat med 43 procent. Samtidigt har antalet elever ökat med 18 procent och antalet lärare, omräknat till heltidstjänster, med 16 procent.

⁴ Inklusiv kostnad för skolskjuts och nystartade och nedlagda fristående skolor.

Diagram 4. Total kostnad, antalet lärare (heltidstjänster) samt antal elever i grundskolan 2008-2018 (index där år 2008=100, fasta priser)

Delkostnader

Den delpost som utgör störst del av den totala kostnaden för grundskolan avser undervisning.⁵ År 2018 uppgick undervisningskostnaden per elev till 62 400 kronor, vilket innebär en kostnadsökning på 2,3 procent i fasta priser jämfört med året innan. Jämfört med 2017 har kostnaderna per elev ökat procentuellt sett mest för delposterna elevhälsa samt övriga kostnader.⁶

Tabell 1. Delkostnader per elev i grundskolan 2018 jämfört med 2017 (fasta priser)

Kostnadsslag	Kostnad per elev (kronor)	Förändring jämfört med 2017 (procent)
Undervisning	62 400	2,3
Lokaler	18 500	-0,3
Skolmåltider	6 600	1,1
Lärverktyg m.m.	4 700	0,2
Elevhälsa	3 400	3,6
Övrigt	16 600	3,7

Delkostnader per elev i kommunal och fristående skola

Fristående grundskolor har i genomsnitt högre kostnader per elev för lokaler, skolmåltider och lärverktyg m.m. jämfört med kommunala grundskolor. År 2018

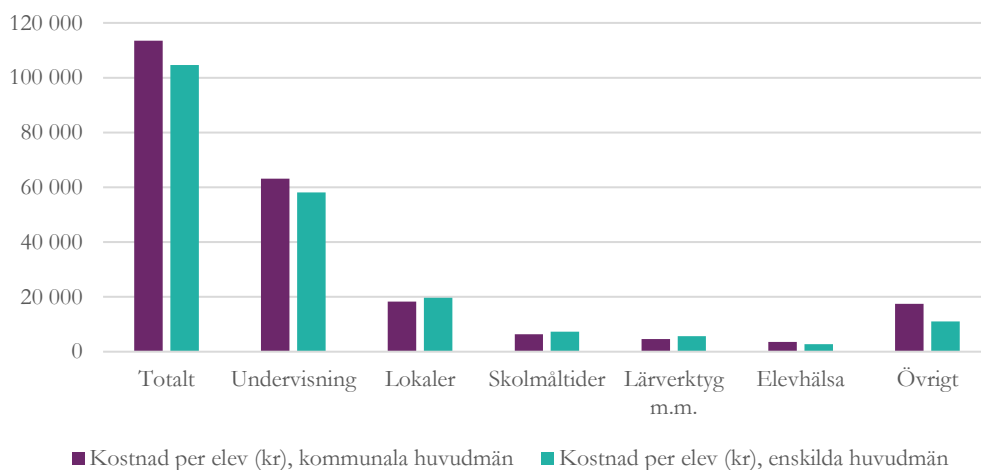
⁵ I delposten undervisning ingår kostnader och intäkter för samtliga förekommande läro- och timplanebundna aktiviteter för efterfrågad skolform, dvs. i huvudsak lärarnas och annan pedagogisk personals (t.ex. fritidspedagogers, förskollärares och specialpedagogers) löner för det pedagogiska arbetet med eleverna.

⁶ Med övriga kostnader avses alla övriga kostnader som inte ingår i ovanstående kostnadsslag, t.ex. studie- och yrkesvägledning, administration och kostnad för kompetensutveckling såsom kursavgift (exkl. lönekostnader).

var lokalkostnaden per elev 1 400 kronor högre i fristående grundskolor än i kommunala grundskolor. Likaså var kostnaden för lärverktyg m.m. 1 100 kronor högre per elev i fristående grundskolor.

För övriga delposter – undervisning, elevhälsa och övriga kostnader – var den genomsnittliga kostnaden per elev däremot högre för kommunala grundskolor jämfört med fristående grundskolor. År 2018 var undervisningskostnaden per elev 5 000 kronor högre i kommunala grundskolor jämfört med i fristående grundskolor. Kostnaden för elevhälsa var i genomsnitt 720 kronor högre per elev i kommunala grundskolor. I diagram 5 visas skillnaderna i den totala kostnaden per elev samt per delpost för kommunala och fristående grundskolor. Uppgifterna redovisas också i Skolverkets statistiktabel 2A för grundskolans kostnader på riksnivå.

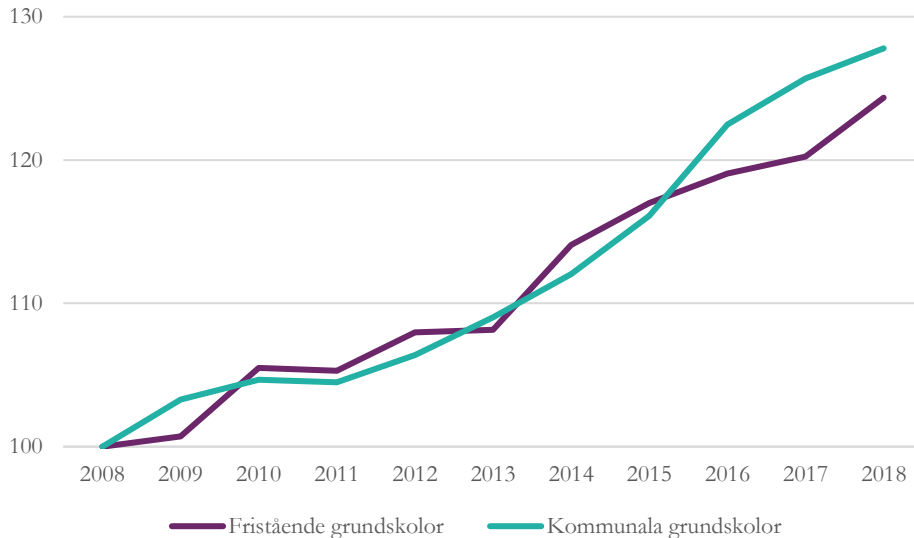
Diagram 5. Kostnad per elev (kronor) för grundskolor med kommunala och enskilda huvudmän, totalt och fördelat på olika kostnadsslag år 2018

Kostnader per elev i kommunal och fristående grundskola

År 2018 gick 162 330 elever i fristående grundskolor, vilket motsvarar cirka 15 procent av alla elever i grundskolan. Jämfört med föregående år har antalet elever i fristående grundskolor ökat med 3,7 procent. Samtidigt ökade den totala kostnaden för fristående grundskolor med 8,7 procent.

År 2018 kostade en elev i fristående grundskola i genomsnitt 104 600 kronor medan den genomsnittliga kostnaden för en elev i kommunal grundskola låg på 113 500 kronor. Diagram 6 visar kostnadsutvecklingen per elev i kommunala respektive fristående grundskolor under perioden 2008–2018.

Diagram 6. Kostnad per elev i kommunala respektive fristående grundskolor 2008-2018 (index där år 2008=100, fasta priser)

Sedan 2014 har kostnaderna per elev i kommunala grundskolor ökat något mer än kostnaden per elev i fristående skolor. Mellan åren 2017 och 2018 har dock kostnadsökningen per elev, uttryckt i fasta priser, legat högre för fristående grundskolor, 3,4 procent, än för kommunala grundskolor, 1,7 procent. Det beror bl.a. på hur undervisningskostnaderna per elev har utvecklats sedan 2017. År 2018 uppgick undervisningskostnaden per elev i fristående grundskolor till 58 100 kr, vilket innebär att kostnaderna har ökat med 4,4 procent i fasta priser jämfört med året innan. För kommunala skolor uppgick undervisningskostnaderna år 2018 till 63 100 kr, vilket i fasta priser innebär en kostnadsökning på 2,0 procent jämfört med 2017.

Fristående grundskolor finansierar sin verksamhet i huvudsak genom bidrag från elevernas hemkommuner. Ersättningen per elev till fristående grundskolor var 94 200 kronor år 2018, en ökning på 0,9 procent jämfört med år 2017 i fasta priser. Dessa bidrag täcker cirka 90 procent av de fristående grundskolornas totala kostnader per elev.

Gymnasieskolan

Den totala kostnaden för gymnasieskolan uppgick år 2018 till drygt 43,8 miljarder kronor.⁷ Jämfört med år 2017 innebär det en kostnadsökning på 2,9 procent i fasta priser. Antalet elever i gymnasieskolan har under samma period ökat med

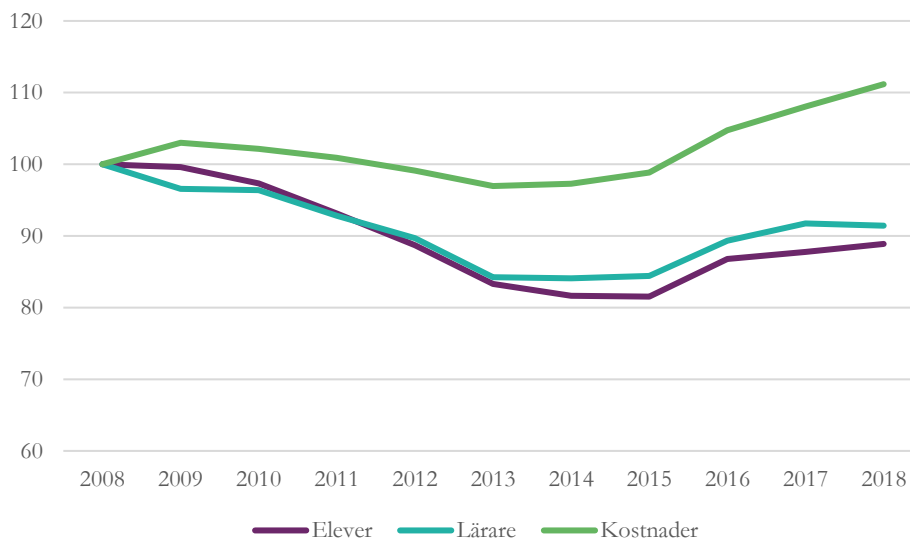
⁷ Inklusiv kostnad för skolskjuts, nystartade och nedlagda fristående skolor samt ersättningar till andra utbildningsanordnare.

1,3 procent medan antalet lärare, mätt i heltidstjänster, ligger på ungefär samma nivå som 2017.

Huvuddelen av landets gymnasieutbildningar anordnas av kommunala huvudmän. År 2018 stod dessa för 75 procent (31,8 miljarder kronor) av den totala kostnaden för gymnasieskolan. Fristående gymnasieskolor kostade sammanlagt närmare 10,2 miljarder kronor, vilket motsvarar 24 procent av den totala kostnaden för gymnasieskolan.⁸ Landstingskommunala gymnasieutbildningar står för resterande kostnader på knappt 0,5 miljarder kronor, motsvarande cirka 1 procent av den totala kostnaden för gymnasieskolan.

Diagram 7 visar hur kostnaden för gymnasieskolan har utvecklats under den senaste tioårsperioden i relation till utvecklingen i elevantal och antalet lärare uttryckt i heltidstjänster. Sedan år 2008 har den totala kostnaden ökat med 11 procent i fasta priser medan antalet elever och antalet lärare (heltidstjänster) har minskat med 11 respektive 9 procent.

Diagram 7. Total kostnad, antal lärare (heltidstjänster) samt antal elever i gymnasieskolan totalt, 2008-2018 (index där år 2008=100, fasta priser)

Delkostnader

För gymnasieskolan utgör delposten undervisning den största delen av den totala kostnaden. År 2018 uppgick undervisningskostnaden per elev till 63 800 kronor, vilket i stort sett är på samma nivå, sett till fasta priser, som året innan. Även

⁸ I uppgiften om fristående gymnasieskolor är kostnader för nystartade och nedlagda fristående skolor exkluderade.

kostnader för lokaler utgör en relativt stor del av de totala kostnaderna. Jämfört med 2017 har lokalkostnaderna per elev minskat något, motsvarande 1,9 procent. Detsamma gäller kostnader för lärverktyg m.m. som per elev har minskat med 0,9 procent i fasta priser. Procentuellt har kostnaden för elevhälsa ökat mest jämfört med föregående år, 2,8 procent.

Tabell 2. Delkostnader per elev i gymnasieskolan år 2018 jämfört med 2017 (fasta priser)

Kostnadsslag	Kostnad per elev (kronor)	Förändring jämfört med 2017 (procent)
Undervisning	63 800	0,1
Lokaler	21 300	-1,9
Skolmåltider	5 700	1,7
Lärverktyg m.m.	9 700	-0,9
Elevhälsa	3 040	2,8
Övrigt	18 400	-1,9

Kostnad per elev och inriktning

Den genomsnittliga kostnaden per elev för gymnasieskolans samtliga skolhuvudmän uppgick till 126 000 kronor vilket innebär en kostnadsminskning med 0,6 procent jämfört med år 2017.⁹ Kostnaden per elev, exklusive skolskjuts respektive nystartade och nedlagda fristående skolor samt ersättningar till andra utbildningsanordnare, uppgick till 122 200 kronor.

Kostnaden per elev i gymnasieskolan skiljer sig åt mellan olika huvudmän samt mellan inriktningar, riksinternat och internationella skolor. Skillnaden beror till stor del på att de olika huvudmännen anordnar olika gymnasieprogram vars kostnader skiljer sig åt samt att elevantalet varierar kraftigt.

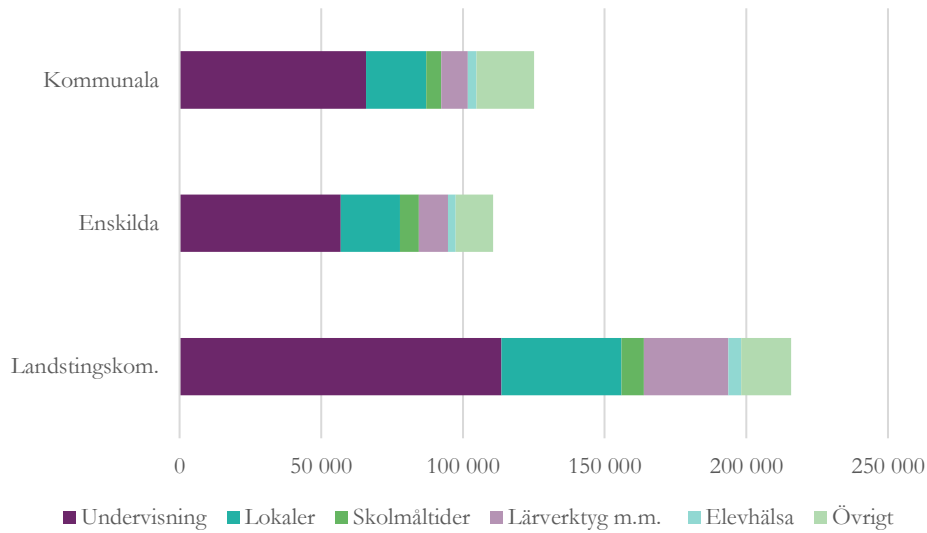
Kostnaden per elev i kommunala gymnasieskolor var i genomsnitt 125 600 kronor år 2018 vilket är en minskning med 2,1 procent jämfört med 2017. För enskilda huvudmän var kostnaden per elev 110 800 kronor vilket är en ökning med 4,7 procent jämfört med året innan.

Landstingen kan också vara huvudmän för gymnasieskolan och erbjuder huvudsakligen naturbruksutbildningar, vilka är kostsamma att anordna. Den genomsnittliga kostnaden för landstingen som huvudmän för gymnasieutbildning ökade med 3,9 procent jämfört med år 2017 och uppgick till 215 900 kronor per elev.

I diagram 8 redovisas kostnaderna för olika typer av huvudmän fördelat på kostnadsslag. Dessa uppgifter redovisas också i Skolverkets statistiktabel 2A för gymnasieskolans kostnader på riksnivå.

⁹ I uppgiften är kostnader för nystartade och nedlagda fristående skolor exkluderade.

Diagram 8. Kostnad per elev (kronor) för gymnasieskolor med kommunala, landstingskommunala och enskilda huvudmän, totalt och fördelat på olika kostnadsslag, 2018

Statistikredovisningen på Skolverkets webbplats

De aktuella tabellerna där uppgifterna är hämtade finns på Skolverkets webbplats under www.skolverket.se/skolutveckling/statistik › Sök statistik › Sveriges officiella statistik › [skolform] › [statistikområde] › [läsåar, termin, år] › [Tabell XX]. På Skolverkets webbplats redovisas resultaten för riket samt på läns- och kommunnivå.

Bilaga 1 Jämförelse i fasta priser

Uppgifterna redovisas också i Skolverkets statistiktabel 1 *Kostnader för samtliga verksamheter 2018* på riksnivå.

Förskolan			Grundskolan		
	Total kostnad (tkr)	Total kostnad per barn (kr)		Total kostnad (tkr)	Total kostnad per elev (kr)
Kostnad 2018	78 682 460	153 200	Kostnad 2018	5 355 808	560 100
Faktisk 2017	76 461 428	151 400	Faktisk 2017	5 019 972	555 744
Förändring	2 221 032	1 800	Förändring	335 836	4 356
Procentuell förändring	2,9	1,2	Procentuell förändring	6,7	0,8
Pedagogisk omsorg			Gymnasieskolan		
	Total kostnad (tkr)	Total kostnad per barn (kr)		Total kostnad (tkr)	Total kostnad per elev (kr)
Kostnad 2018	1 382 056	118 800	Kostnad 2018	2 923 359	481 600
Faktisk 2017	1 484 281	122 955	Faktisk 2017	2 930 151	489 169
Förändring	-102 225	-4 155	Förändring	-6 792	-7 569
Procentuell förändring	-6,9	-3,4	Procentuell förändring	-0,2	-1,5
Fritidshem			Gymnasieskolan		
	Total kostnad (tkr)	Total kostnad per elev (kr)		Total kostnad (tkr)	Total kostnad per elev (kr)
Kostnad 2018	18 904 441	38 900	Kostnad 2018	43 828 659	126 000
Faktisk 2017	18 479 319	38 538	Faktisk 2017	42 602 859	126 727
Förändring	425 122	362	Förändring	1 225 800	-727
Procentuell förändring	2,3	0,9	Procentuell förändring	2,9	-0,6
Förskoleklass			Komvux		
	Total kostnad (tkr)	Total kostnad per elev (kr)		Total kostnad (tkr)	Total kostnad per heltidsstuderande (kr)
Kostnad 2018	7 476 819	55 800	Kostnad 2018	5 579 442	49 400
Faktisk 2017	7 419 767	54 647	Faktisk 2017	5 177 637	49 345
Förändring	57 052	1 153	Förändring	401 805	55
Procentuell förändring	0,8	2,1	Procentuell förändring	7,8	0,1
Grundskolan			Särvux		
	Total kostnad (tkr)	Total kostnad per elev (kr)		Total kostnad (tkr)	Total kostnad per elev (kr)
Kostnad 2018	121 834 583	115 300	Kostnad 2018	288 300	79 000
Faktisk 2017	116 951 077	113 270	Faktisk 2017	279 895	66 677
Förändring	4 883 506	2 030	Förändring	8 405	12 323
Procentuell förändring	4,2	1,8	Procentuell förändring	3,0	18,5
Specialskola			SFI		
	Total kostnad (tkr)	Total kostnad per elev (kr)		Total kostnad (tkr)	Total kostnad per heltidsstuderande (kr)
Kostnad 2018	558 555	846 900	Kostnad 2018	3 713 984	45 400
Faktisk 2017	526 896	806 140	Faktisk 2017	3 601 824	43 228
Förändring	31 659	40 760	Förändring	112 160	2 172
Procentuell förändring	6,0	5,1	Procentuell förändring	3,1	5,0